

Vyjádření koalice Piráti a Starostové k výzvě Milionu chviliek
(VÝZVA DEMOKRATICKÝM STRANÁM - Neskočte do náruče hnutí ANO)
1. června 2021

1. Vládní selhání v době koronavirové pandemie

Milion chviliek pro demokracii:

Požadujeme, aby po volbách do Poslanecké sněmovny vznikla z Vaší iniciativy parlamentní komise, která dohlédne na nezávislé vyšetření vládních selhání v období pandemické krize.

Piráti a Starostové:

Piráti a Starostové od začátku pandemie svědomitě plnili svou kontrolní roli vůči vládě. Poukazovali jsme na předražené nákupy, svolávali mimořádné schůze,^[1] se svými podněty jsem se obrátili na Nejvyšší kontrolní úřad i Finanční analytický úřad.^[2] V květnu 2020 jsme se snažili o zřízení vyšetřovací komise k nákupu podezřelých nákupů zdravotnických a ochranných pomůcek.^[3] Byli jsme hlasitou a konstruktivní opozicí např. tím, že jsme již v dubnu 2020 předložili [plán](#) Budoucnost řešíme teď, na který navázal další koncepční [dokument](#) Za pět dvanáct zveřejněný v únoru tohoto roku. Vláda ale bohužel naše aktivity ignorovala nebo zlehčovala. Přístup předsedy vlády a marketing hnutí ANO dostával přednost před zájmy českých občanů.

Piráti a Starostové počítají s tím, že se v případě účasti na příští vládě budou muset potýkat nejen s dalšími vlnami koronavirové krize, ale také s důsledky nezvládnutí prvních vln vládou Andreje Babiše. Ve spolupráci s odborníky pracujeme na plánech, díky kterým budeme na další krize připraveni. Ty budeme prezentovat jak odborné veřejnosti, tak všem občanům ČR. Důsledně analyzujeme chaotické kroky vlády Andreje Babiše, které zapříčinily prohloubení koronavirové krize v České republice. Předražené zakázky je třeba důkladně vyšetřit, nemůžeme se spokojit s výmluvami vlády na nepředvídatelnou přírodní katastrofu.

V úsilí o zřízení vyšetřovací komise, která by zjistila příčiny selhání vlády v době pandemické krize, prověřila na základě výsledků šetření NKÚ a navrhla potřebná systémová opatření, budeme pokračovat i v příštím volebním období a v případě potřeby budeme vznik takové komise iniciovat.

2. Řádný úklid po minulé vládě

Milion chviliek pro demokracii:

Požadujeme, abyste vymohli všechny nezákonně proplacené dotace a zlepšili systém kontroly a předcházení střetu zájmů politiků. Jednotlivá ministerstva pak musejí projít důkladným vnitřním auditem.

Piráti a Starostové:

Za vlády Andreje Babiše jsme byli svědky postupného rozkladu státu. U samotného premiéra i jeho ministrů často není jasné, jestli bojují za zájmy státu, nebo soukromého holdingu. Novou vládu čeká důkladná revize aktivit předchozí vlády. Cílem bude vytvořit efektivní a transparentní státní aparát, který bude opět pracovat v zájmu českých občanů. Tomu musí mimo jiné odpovídat přísná kritéria kladená na ministry a čelní politické představitele. Do vedoucích pozic budeme vybírat poctivé, kompetentní a

důvěryhodné osobnosti, které budou hájit zájmy ČR a nebudou ve střetu zájmů.

Nedovolíme, aby pokračovala současná neutěšená situace, kdy dotace směřují do kapes oligarchů a politikům spřízněných podnikatelů. Veřejné zakázky a dotace budou transparentní. Piráti a Starostové se ve svém programu například zavazují ke zvýšení transparentnosti problematických typů zakázek (například zakázky malého rozsahu nad jeden milion korun nebo jednacích řízení bez uveřejnění). V aktuálním funkčním období se nám díky pozměňovacím návrhům pirátského poslance Františka Navrkala podařilo prosadit, aby dotace dostávaly jen společnosti s jasně definovanými skutečnými vlastníky.^[4]

Máme v plánu uplatnit nároky státu, které vyplývají z nezákonného obohacení a nezákonně vyplacených dotací po odpovědných osobách. Už v tomto volebním období předkládáme pozměňovací návrh (ST 956, pozměňovací návrh C5/SD 8156), který zvyšuje vymahatelnost úpravy střetu zájmů ve vztahu. Pokud nebude přijat, předložíme ho znovu. S tím, že ministerstva projdou důkladným auditem, který však nemusí být pouze vnitřní, počítáme.

3. Bez svobodných médií nejsou svobodné volby

Milion chvilek pro demokracii:

Požadujeme takovou změnu zákona o ČT a ČRo, která sníží vliv politiků na fungování veřejnoprávních médií.

Piráti a Starostové:

Piráti a Starostové považují nezávislá média veřejné služby za nezbytnou součást demokratické společnosti. Zasadíme se o to, že v radách ČT, ČRo a ČTK usednou skutečně nezávislí odborníci. Jejich volbu rozdělíme mezi více orgánů, aby média nemohl nikdo ovládnout ve svůj prospěch. Jednou z možností je, aby se na jmenování podílela jak Sněmovna, tak Senát.^{[5] [6] [7]} Do výběru kandidátů by případně mohly být zapojeny úctyhodné odborné, profesní a společenské instituce.

Při výběru kandidátů do rad médií veřejné služby budeme nadále hledět na jejich odbornou způsobilost i společenský význam navrhujících institucí. Zveřejníme jejich životopisy a vizi působení se zohledněním požadavků na ochranu osobních údajů všech uchazečů. Odvolání radních bude možné pouze na základě zákonných důvodů. Odvolání celé rady nebude možné. Věříme, že se nám přijetím těchto opatření podaří snížit vliv politiků na fungování veřejnoprávních médií.

Příslušnou novelu zákona plánujeme předložit jako jeden z tisků hned na začátku příštího volebního období. Do té doby chceme její podobu vydiskutovat se zástupci opozice i občanské společnosti. Pokud byste v této věci měli jakékoliv podklady či podněty, kontaktujte prosím poslance Tomáše Martínka.

4. Ústavní změny, které povedou k vyvážení moci

Milion chvilek pro demokracii:

Požadujeme ústavní změnu, která zjednoduší podání ústavní žaloby na prezidenta tak, aby k tomu stačila jen jedna komora Parlamentu ČR.

Piráti a Starostové:

Ústava ČR zasluhuje širší politickou a odbornou debatu nad dílčími změnami. Cílem je, aby Ústava lépe chránila ústavní pořádek, demokratický právní stát a parlamentní formu vlády. Piráti a Starostové nechtějí pokračovat v trendu necitlivých zásahů a dílčích a nekoncepčních změn. Námi navrhované úpravy budou komplexní, odůvodněné a kvalitně zpracované. Nechceme dělat účelové změny, které by do budoucna mohly narušit náš politický systém, dělbu moci či základní práva občanů.

V souvislosti se změnami Ústavy se mimo jiné zaměříme na zpřesnění či upravení pravomocí prezidenta. Upravíme pravomoc prezidenta rozpustit Sněmovnu dle čl. 35 Ústavy, aby měl povinnost tak za daných okolností učinit. Dále navrhujeme, aby došlo k prohození 2. a 3. pokusu o sestavení vlády mezi prezidentem republiky a předsedou Sněmovny, čímž se ulehčí vzniku legitimní vlády s důvěrou Sněmovny.^[8] Role prezidenta by se také měla zpřesnit u jmenování soudců, velvyslanců a profesorů.

Vnímáme aktuální nežádoucí stav, kdy požadavky na podání ústavní žaloby pro hrubé porušení ústavy jsou nastaveny nepřiměřeně přísně. Vnímáme také výraznou změnu v politice, že dříve neudržitelné chování může nyní snáze procházet. V souvislosti s navrhovanými změnami pravomocí prezidenta zvážíme možnosti vhodného řešení problému aktivní legitimace k podání ústavní žaloby na prezidenta republiky, a to po veřejné diskusi včetně zapojení ústavních expertů.

5. Posílení nezávislosti justice

Milion chviliek pro demokracii:

Požadujeme, aby v příštím volebním období došlo k adekvátní a dlouhodobě odkládané a potřebné reformě zákona o státním zastupitelství, směrem k větší nezávislosti justice na vládě.

Piráti a Starostové:

Součástí programu Pirátů a Starostů je i změna systému výběru a odvolávání státních zástupců. Systém výběru a odvolávání státních zástupců zbavíme politických vlivů, státní zástupci tak budou moci rozhodovat výlučně podle práva. Kvalitně, v rozumném čase a nestranně. Posty vedoucích státních zástupců budou obsazovány v transparentních výběrových řízeních. Rozhodnutí o jmenování a odvolání budou vždy odůvodněna, zejména na základě předchozích zásluh.

Naše koalice bude prosazovat, aby státní zástupci byli odvolatelní pouze kárným soudem podle jasně daných pravidel.^[9] Vedoucí státní zástupci budou vybíráni v transparentních výběrových řízeních na stanovená funkční období na 7 až 10 let.^[10]

Návrh příslušné novely jsme předložili jako sněmovní tisk 524 spolu s ODS a KDU-ČSL a obdobný návrh doplněný o výběrová řízení na vedoucí státní zástupce bychom rádi předložili hned na začátku příštího volebního období.

6. Dukovany bez nebezpečných zemí

Milion chviliek pro demokracii:

Požadujeme, aby do tendru na dostavbu Dukovan nebudou vpuštěny země, které představují bezpečnostní riziko pro ČR, a to v žádné formě. Cena výkupu elektřiny musí být ekonomicky zastropována.

Piráti a Starostové:

Projekt dostavby Dukovan musí odrážet dlouhodobé strategické, bezpečnostní a zahraničně-politické zájmy České republiky. Piráti a Starostové proto odmítají, aby do něj byly vpuštěny země, které pro Českou republiku představují bezpečnostní riziko. Je pro nás naprosto nepřipustné, aby se na dostavbě Dukovan podílelo Rusko či Čína.

Zastáváme názor, že jaderná energie má v energetickém mixu ČR své pevné místo. Současné řešení navrhované vládou ČR však považujeme za nedomyšlené. V projektu dostavby Dukovan chceme pokračovat pouze pokud bude dávat ekonomický smysl a bude technologicky i strategicky bezpečný. Piráti a Starostové chtějí, aby došlo k zastropování ceny výkupu elektřiny v zákoně, a to včetně vyjasnění dopadů do cen pro konečné zákazníky a do státního rozpočtu. Podrobnosti jsou na našem webu <https://jadro.pirati.cz/>.

Příslušné pozměňovací návrhy jsme předložili v souvislosti s projednáním ST 966.

Zdroje:

- [1] Piráti.cz. Poslanci projednají účet za koronakrizi, Piráti získali podpisy na svolání mimořádné schůze Sněmovny.[cit.2021-5-31].Dostupné [zde](#).
- [2] Piráti.cz. Předseda Pirátů Bartoš podává podnět NKÚ a FAÚ kvůli nákupům zdravotních pomůcek ze strany Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví.[cit.2021-5-31]. Dostupné [zde](#).
- [3] Piráti.cz. Poslanci projednají účet za koronakrizi, Piráti získali podpisy na svolání mimořádné schůze Sněmovny.[cit.2020-5-21]. Dostupné [zde](#).
- [4] Piráti.cz. Piráti prosadili udělování dotací jen firmám se známými vlastníky.[cit. 2021-5-31]. Dostupné [zde](#).
- [5] Parlamentní institut. Komparace způsobu výběru členů do mediálních rad v zemích EU a možnosti jejich odvolání. Zář 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Parlamentní institut. Koncesionářské poplatky se zřetelem k regionálním programům. Listopad 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Reporters without borders. Czech Republic: Increasing media concentration. 2020 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Jedná se o tzv. polský model. Viz k tomu pořádané [symposium](#). Publicisticky je problém nastíněn např. [zde](#). Odborně pak v různých aspektech např. v článku Jan Kysela, Jan Wintr. Ústavní rozměr vládní krize z května 2017
- [9] Parlamentní institut. Způsoby odvolávání a jmenování nejvyššího státního zástupce. 2011. Dostupné [zde](#).
- [10] Novela zákona o státním zastupitelství. Návrh Ministerstva spravedlnosti. 2019. Dostupné [zde](#).